

Perhehoidon toimintaohje

605/31.311/2017

HL 27.02.2018 § 21

Uudessa vanhuspalvelulaissa (28.12.2012/980) säädetään, että iäkkään ihmisen pitkäaikainen hoito ja huolenpito tulee järjestää ensisijaisesti hänen yksityiskotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa järjestettävillä sosiaali- ja terveystalvveluilla. Laitoshiitoa toteutetaan vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai se on henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta muuten perusteltua.

Kuntien on siis vastattava iäkkään henkilön palvelutarpeeseen kotiin annettavilla palveluilla tai muilla avopalveluilla ennen pitkäaikaista laitoshiitoa. Kotona asumisen tueksi on kehitettävä uusia palveluja, joista yksi mahdollisuus on perhehoito. Perhehoito korvaa kalliimpaa hoitoa, mikä aiheuttaa merkittävän säästöpotentiaalin. Perhehoito on sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan on huolehdittava sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n mukaan. Perhehoidon tavoite ja toteutustavat on määritelty perhehoitolaissa (20.3.2015/263).

Ikääntyneiden perhehoito tarkoittaa kunnan tai kuntayhtymän tuottamaa perhehoitolain mukaista palvelua. Ikäihmisten perhehoito on kodinomainen tapa järjestää ikäihmisen asuminen, kun omassa kodissa asuminen ei ole mahdollista tai hänen kannaltaan tarkoituksenmukaista. Perhehoito voi olla tilapäistä tai jatkuvaa ja se on joko osa- tai ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona.

Perhekodissa asuva ikäihminen tilastoidaan kotona asuvaksi ja hän on oikeutettu samoihin avohuollon palveluihin kuin omassa kodissaan asuva henkilö. Perhehoidettava on tasavertaisessa asemassa muihin perhekodin jäsenten kanssa. Perhehoito tarjoaa kiinteän lähiyhteisön, perheen arkeen liittyviä kuntoutumista edistäviä ihmissuhteita, jokapäiväisiä askareita, yksilöllistä hoitoa ja turvallisuutta.

Lyhytaikaisella perhehoidolla on mahdollisuus tukea omaishoitajuutta, jolloin tehostettuun palveluasumiseen ei tarvitse siirtyä niin aikaisin. Lyhytaikainen perhehoito voi mahdollistaa omaishoitajan asiointikäynnin, vapaapäivien tai lomien pitämisen. Lyhytaikainen perhehoito voi myös mahdollistaa iäkkään ihmisen kuntoutumisen ja sairaalasta kotiutumisen tai huolenpidon jossain muussa vastaavassa tilanteessa.

Kunta tai kuntayhtymä tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa. Toimeksiantosopimus ei ole työsuhde, eikä toimeksiantosuhteinen perhehoitaja ole yrittäjä. Perhehoitoa voi antaa myös yksityinen perhehoidon tuottaja. Kunnan ja yksityisen perhehoidon tuottajan välisessä sopimuksessa perhehoidon antamisesta tulee sopia perhehoidosta maksettavasta korvauksesta,

perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta, perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta, hoidon arvioidusta kestosta, perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta, sopimuksen irtisanomisesta, tarvittaessa muista perhehoitoa koskevista seikoista.

Ennen perhehoitoon siirtymistä hoidettavalle henkilölle tehdään henkilökohtainen palvelusuunnitelma. Sen tarkoitus on tukea ikäihmisen palvelujen kokonaisuuden hallintaa, tavoitteellista kuntoutumista ja osallisuutta.

Tämä toimintaohje on laadittu yhteistyössä Pohjoisimman Lapin Leader ry:n Perhehoitoa ja palveluyrittäjyyttä –hankkeen työntekijöiden kanssa. Toimintaohjeen tavoitteena on palvella perhehoidon kaikkia osapuolia: kuntaa, perhehoitoon tulevaa vanhusta ja hänen omaisiaan sekä perhehoitajaa.

Kemijärven kaupungilla perhehoidon järjestämisestä huolehtivat perhehoidon yhdyshenkilöksi nimetty työntekijä yhdessä kotihoidon osastonhoitajan ja hoiva- ja hoitotyönjohtajan kanssa.

Liitteenä olevassa Perhehoidon toimintaohjeessa (**Liite nro 1**) on esitelty perhehoitajan/perhekodin hyväksymisen edellytykset, perhehoidon prosessit, perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset, perhehoidon palkkiot ja korvaukset, perhehoitajan eläketurva, perhehoitajan tuki, perhehoitajan sijaisjärjestelyt, yhteistyö, perhehoidon asiakasmaksut, salassapito ja vaitiolovelvollisuus, ilmoitusvelvollisuus ja valitus- ja vaikutusmahdollisuudet sekä valvonta.

Kuntien valtionosuuksiin on lisätty omaishoidon tukemiseen 75 miljoonaa euroa vuosittain ja perhehoitoon 20 miljoonaa euroa vuosittain vuodesta 2017 eteenpäin. Ikäihmisten perhehoitopalvelun käyttöönotto tukee sekä valtakunnallisia suosituksia, tulevan Lapin maakunnan ja Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelujen tavoittelemaa palvelurakennemuutosta ympärivuorokautisen hoivan vähentämiseksi ja välimuotoisten asumispalveluiden kehittämiseksi.

Perhehoitajia tarvitaan erityisesti omaishoidettavan kotiin omaishoitajien lakisääteisten vapaiden antamiseen tapauksissa, jolloin omaishoidettava ei kykene tai ei syystä tai toisesta lähde jaksohoitoon kodin ulkopuolelle. Tällä tavoin voidaan tukea myös näiden omaishoitajien jaksamista. Perhehoito olisi myös kustannustehokkaampi vaihtoehto tehostetulle ympärivuorokautiselle palveluasumisille, jota Kemijärvellä on tällä hetkellä yli valtakunnallisten suositusten.

(Hoiva- ja hoitotyönjohtaja Piisilä, puh. 040 480 6093)

Päätösehdotus (palvelualuejohtaja): Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan perhehoidon toimintaohjeen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi: Hoiva- ja hoitotyönjohtaja
Hyvinvointipalvelut